

JURYRAPPORT JONG THEATER TAZ#2016

De jury Jong Theater 2016 zag dit jaar een bijzonder divers aanbod van 17 voorstellingen. In deze verhitte tijden waarin grenzen steeds meer ons denken en handelen bepalen, ging deze editie radicaal voor de grensoverschrijding. In disciplines, in taal, in geografie ook was dit ongetwijfeld een van de meest internationale edities. De open blik waarmee programmatoren Jong Werk, Sophie De Somere en Merel Heering, gekeken hebben en de open blik waarmee ook het publiek blijft kijken, is hoopvol, zeker in deze tijden.

Sprekend over de 'open blik' wil de jury ook een paar kanttekeningen maken: vaak zagen we te veel de achterhoofden van andere toeschouwers in plaats van de performers. We willen dan ook pleiten voor betere zichtlijnen zodat het publiek in optimale professionele omstandigheden een voorstelling kan zien. Ook het feit dat er zich dit jaar weinig nieuwe locaties aandienden – al begrijpen we hoe moeilijk die jaarlijkse zoektocht uiteraard is – is jammer. We vinden het belangrijk dat TAZ als locatiefestival ook daarin kwaliteit aan verrassing blijft koppelen.

We willen ook de jonge makers die we hier bezig zagen, complimenteren: het is bewonderenswaardig hoe zij zich telkens aan nieuwe locaties en nieuwe omstandigheden weten aan te passen. De identiteit van TAZ als locatiefestival met lange speelreeksen en een divers publiek van kenners en liefhebbers, is bijzonder waardevol om te ervaren.

Juryrapport:

Sneeuwlicht – Heleen Desmet

In de voorstelling *Sneeuwlicht* zien we drie personages die een salon organiseren rondom het leven en werk van beeldend kunstenaar Hugo Veldt. Omdat de komst van de kunstenaar uitblijft, slaat de sfeer om en leren we een aantal eigenaardigheden kennen van de kunstenaar en de kunstwereld en wordt de ware aard van de personages duidelijk. We zien de drie acteurs mooi spelen met verschillende werkelijkheden. *Sneeuwlicht* is een intelligent geconstrueerde tekst waarbij je je voortdurend afvraagt wat er waar is en wat niet. Mooi in dat verband is bijvoorbeeld de slotscène waarbij verschillende versies van een ontmoeting worden gespeeld. De spelers gaan via de tekst ook een interactie aan met het publiek, dat eigenlijk vanaf het begin op het verkeerde been wordt gezet, waardoor er een fascinerende gedeelde zoektocht ontstaat.

Lolling and rolling – Jaha Koo

Een zeer boeiende lecture performance over hoe zeer het kolonialisme nog steeds voelbaar is in Zuid-Korea, het thuisland van theatermaker Jaha Koo. Diep doorgedrongen in de maatschappij is de obsessie om succesvol te zijn, waarvoor het goed spreken van de Engelse taal essentieel is. De grote frustratie en worsteling met deze vreemde taal wordt op

ontwapenende wijze voelbaar gemaakt door Koo, die ons meeneemt in zijn taallessen, zijn persoonlijke geschiedenis en de politieke achtergrond van zijn land. Koo doet dit met veel zorg en oprechtheid, en weet een mooie balans tussen humor en tragiek te bereiken. De zorgvuldige constructie van dit complexe verhaal aan de hand van archiefbeelden, interviews, illustraties en live vertellingen maakt grote indruk. Dit relatief onbekende verhaal blijkt zeer actueel en relevant in deze postkoloniale wereld. Maar het biedt ook een kritische blik op de maakbaarheid van de mens en het lichaam, het streven naar perfectie en succes en het onvermogen om daarin gelukkig te zijn.

Tremolo – Erik van de Wijdeven/Jesse Vandamme

Een sterk uitgevoerde re-enactment van de bevolgen preken van Amerikaanse evangelisten. Erik van de Wijdeven speelt zeer overtuigend de rol van predikant, inclusief vlekkeloos accent en zalvende toon. De twee makers maken zeer effectief gebruik van hun locatie en de scenografie. Met behulp van slechts enkele lampen, 1 elektrisch orgel en een stijf gestreken overhemd weten ze alle trucs in te zetten om een publiek te verleiden. Tegelijkertijd legt dit op een slimme manier de methodieken van manipulatie bloot die vaak verborgen blijven. Het verplaatsen van dit fenomeen naar theater heeft echter beperkt effect, doordat dergelijke preken zelf al zeer theatraal van aard zijn. Hierdoor voelt de jury een gemis aan meer diepgang of de eigen visie van de makers.

Ahimè – Tom Goossens

In dit onderzoek zoomt maker Tom Goossens in op opera als kunstvorm. Het speelveld is klein, het publiek zit dicht op de zangeres en kan de meest subtiele veranderingen in haar fysiek zien. Op overtuigende wijze wordt de lichamelijke van opera zichtbaar gemaakt. Handgebaren vallen samen met het vullen van longen, spieren in het gezicht vertrekken bij de hoge noten. Vorm en inhoud vinden elkaar op een sublieme manier. Zangeres Ellen Wils begint zeer ingetogen en naturel, maar ontpopt zich naar een fascinerende performer die met de kleinste oogopslag weet te charmeren. Door frases uit te rekken, te vertalen, toe te lichten of te transponeren naar populaire muziek dissecteert Goossens de structuur van opera. Een boeiend onderzoek dat voor een deel van het publiek emotionerend werkt. De jury is zeer benieuwd naar de volgende stappen van deze beloftevolle maker.

Boy oh boy – Connor Schumacher

Een beklijvende performance in een schitterende setting, waarbij vorm en inhoud mooi samenkomen. Terwijl geluidsopnames van predikanten op de achtergrond klinken over de (on)toelaatbaarheid van homoseksualiteit bouwt Schumacher prachtige beelden op met referenties aan martelaars en heiligen die in hun kwetsbaarheid al gauw seksuele connotaties krijgen. Mishima is dan niet ver weg. De microfoon van de prediker verwordt tot sm-tuig, de performer tot flagellant met spectaculaire salto's waarin hij zich tot het uiterste geeft.

When everything is human, the human is an entirely different thing – Wild Vlees/Tamar Blom/Francesca Lazzeri

De openingsscène spreekt onmiddellijk aan. Twee naakte performers versus een bouwvakkersploeg, inclusief betonmixers en radiomuziek. Maar zo gauw de makers aan de slag gaan krijgt de ruimte iets ritueels. Zorgvuldig wordt de installatie opgebouwd. Gestaag. Loepzuiver in zijn eenvoud. Teder menselijk en tegelijk dierlijk. Twee lichamen worden één met elkaar en met hun omgeving. Het publiek transformeert mee, van een toekijkend theaterpubliek naar een rondlopend museumpubliek, dat foto's neemt en elkaar wijst op de schoonheid van het beeld. Je verlaat de ruimte met het gevoel getuige te zijn geweest van de geboorte van een kunstwerk.

Salut Copain – Dounia Mahammed

Salut Copain is een intrigerende monoloog over de mogelijkheid en onmogelijkheid iets gezegd te krijgen. We zien een vrouw op zoek naar houvast. Ze wil ergens de vinger opleggen, maar het ontglipt haar telkens. Dat levert een vertwijfelde zoektocht op, waarbij ze voortdurend wordt afgeleid door haar eigen denken. De grilligheid van de fantasie, de muzikaliteit van de tekst en het bizarre bewegingspatroon smelten samen in een voorstelling, die tegelijkertijd fragiel en krachtig weet te zijn en de toeschouwer voortdurend meeneemt. Het geheel ademt generositeit uit. De actrice dwarrelt als een licht blaadje door de ruimte heen maar heeft duidelijk een stevig fundament. De fascinaties die aan de basis van de tekst liggen worden op een zeer persoonlijke manier verwerkt en resulteren in een eigenzinnige en originele voorstelling.

De belofte van Clermont-Ferrand – Lies Vandeburie

De inzet van *De belofte* is interessant: Lies Vandeburie haar werk toont een koppel dat zich het ontstaan van hun verliefdheid probeert te herinneren. Hoe verschillend kan de ervaring van een relatie zijn, hoe uiteenlopend de beleving van die emoties en situaties die mensen doorheen het leven met elkaar delen of meenden met elkaar te delen. Lies Vandeburie brengt enigszins klassiek verteltheater op sommige momenten bijzonder herkenbaar en grappig in zijn menselijkheid, maar mist scherpere keuzes in tekst, spel en regie.

[over krab en mens] – Joeri Heegstra/Max Wind

Joeri en Max hebben veel voorstellingen gezien en zich er sterk door laten inspireren. Dit maakt *[over krab en mens]* tot een leuke voorstelling waarin de jury nog een eigen stem mist. De wijze echter waarop universele thema's met private zaken verbonden worden en de filosofische beschouwingen rond taal en logica zijn gevat. De jury ziet ook twee sterke spelers met veel potentieel.

#1 Hollow – Tim de Paepe/Sabien Van Moorter

#1 Hollow is een installatie die poogt bloot te stellen hoe makkelijk mensen persoonlijke gegevens prijsgeven en hoe klein de stap van intimiteit naar ongegeneerde datamining kan

zijn in onze hoogtechnologische samenleving. Om het publiek intieme bekentenissen af te snoepen refereert de voorstelling misschien net iets te veel aan ander werk waardoor de eigen stem op dit ogenblik nog wat lijkt te ontbreken. Dit neemt niet weg dat dit een knap gerealiseerde performance is van een grote omvang en complexiteit die doet uitzien naar wat komt in volgende creaties.

Working Method – Enkidu Khaled

Enkidu Khaled maakte met *Working Method* een voorstelling met een unieke kijk op de vormen die publieksinteractie kan aannemen. Hij laat de voorstelling nooit volledig uit handen, maar slaagt erin het publiek te betrekken in het aanleren van een dramaturgische truc die tot eigenzinnige performancekunst kan leiden. Uiteenlopend refererend naar eigen oorlogstrauma's en het eigen verlangen om betekenisvol theater te construeren, maakt hij zijn publiek medeplichtig aan het mijmeren over het belang van kunstuitdrukkingen en reflectie. Wanneer we echter op het punt staan volledig mee te zijn met de voorgestelde werkmethode, slaat Enkidu Khaled de grond onder onze voeten weg en voelen we pas de gelaagde thematiek die in deze kunstenaar schuilt. Geloven we echt dat kunst de wereld kan redden? Hoe ben je als kunstenaar in staat onzekerheid te omarmen in plaats van het je te laten verlammen? En zoals in deze performance zo treffend wordt gezegd ... Waarom gaat het denken zo traag en geweld zo snel?

Cock, Cock Who's there? – Samira Elagoz

Samira Elagoz durft grenzen op te zoeken en meer Zeker gedurfd, absoluut fascinerend en confronterend maar ook verwarrend, vormelijk nog zoekend en voor sommigen misschien ethisch dubieus. Gedragen door een performer die zichzelf niet buiten schot houdt, maar als personage ook voortdurend vragen blijft oproepen. Ze laveert tussen jonge onschuld en sexdoll en manipuleert daarin de toeschouwer en haar onderzoeksobject, de man. Van alle voorstellingen was *Cock, Cock ... Who's there* ongetwijfeld de meest betwiste en fel besproken voorstelling van het festival. De jury is dan ook erg benieuwd hoe deze jonge maker zich - los van het persoonlijke verhaal dat ze hier bracht - verder gaat ontwikkelen.

And who wants peace?/Ambush – R'm Aharoni

R'm Aharoni kiest voor de pure aanpak en laat het woord voor zich spreken in zijn twee voorstellingen *And who wants peace?* en *Ambush*. In het brengen van bestaande politieke speeches gaan geschiedenis en actualiteit, het persoonlijke en het universele zich tot elkaar verhouden en zich met elkaar vervlechten. Teveel blijven beide voorstellingen echter steken in de eerste laag van pure re-enactment waarbij onderhuids de manipulatie en een soort van regie zich wel laten voelen, maar er dan toch te weinig sleutels aan het publiek worden gegeven om dat spel ten volle mee te kunnen spelen. R'm Aharoni is bijzonder begaan met het materiaal dat hij brengt, maar mist daarin nog de theatrale vertaalslag. Meer dan een maker, toont hij zich een interessant denker.

Kluster – Elias Vandenbroucke/Gode Kempen

Elias Vandenbroucke en Gode Kempen brengen elektronisch muziektheater met een hoek af. Technologisch muzikaal vernuft wordt ingezet als speelse tegenstelling voor de bricoleurs die we allen toch zijn in ons dagelijks leven. Lol en tragiek gaan hier hand in hand in een heerlijk absurd pseudo-futuristisch universum à la Daft Punk. De voorstelling mist nog een iets secuurdere uitwerking om er ten volle te staan, en leed wat onder de moeilijke verstaanbaarheid van de tekst op de locatie waardoor de vaak fijne vondsten niet altijd overkwamen bij het publiek.

Notch – Oriane Varak

Oriane Varak intrigeert in de wijze waarop ze politieke en sociale bewegingstaal inzet in haar voorstelling. De vele lagen en symboliek laten zich niet ten volle kennen en daarin zit tegelijk een kracht (de suggestie) en het gevaar (het begrijpen) van de voorstelling. Enigszins jammer was dat *Notch* niet ten volle tot zijn recht kwam op de locatie. Varak is nu reeds een straf performer en wordt ongetwijfeld een boeiende performancemaker. Zit er nog wat ruis op *Notch* in de veelheid van vormen en inhouden (less is more), het lijdt geen twijfel dat Oriane Varak aan het begin staat van een interessant eigen parcours als maker.

Moore Bacon! – Bosse Provoost/Kobe Chielens

Bosse Provoost en Kobe Chielens brachten ongetwijfeld de meest affe en gefocuste voorstelling binnen de selectie jong theater. *Moore Bacon!* neemt twee grote kunstenaars als inspiratie en dat houdt een groot risico in, maar ze halen die lat moeiteloos. Organisch lichaam en object, donker en licht, zwaarte en lichtheid, stilte en geluid worden ingezet in intrigerende bewegende tableaux. Meer dan louter vormstudie is er niet alleen nagedacht over hoe je iets op scène zet, maar ook en vooral wordt er op slimme wijze geanticipeerd op hoe de ver-beelding van een toeschouwer werkt. Is *Moore Bacon!* een ongelooflijk sterke voorstelling, ze is tevens bijzonder fragiel en kan slechts bloeien in de beste publieks- en technische omstandigheden.